

Agid da dissegn per du- mondas da construcziun

Tge standards minimal
ston ils plans d'in project
ademplier en ina procedura
da permissiun? Quest
manual as porscha agid.

Amt für Raumentwicklung
Uffizi per il svilup dal territori
Ufficio per lo sviluppo del territorio

Editur

Uffizi per il svilup dal territori dal Grischun (UST)
Grabenstrasse 1, 7000 Cuira
tel. 081 257 23 23, fax 081 257 21 42
info@are.gr.ch

Autur, concepziun e fotografias

Linus Wild, ARE

Contribuziuns

Alberto Ruggia, UST
Tanja Bischofberger, UST
Gian Gaudenz, UST
Martin Zahner, UST

Dissegns

Johannes Zauner, M.Sc. Arch.
Kasten 3, 83564 Soyen
architektur@kasten.tv

Linus Wild, UST

Project d'exempel acla

Martin Caduff, B.Sc. Arch. ETHZ,
Via Alpsu 9, 7180 Disentis
martincaduff@bluewin.ch

Document online sut

www.are.gr.ch

1. ediziun, schaner 2013

Cuntegn

- 01 | Cuntegn ed illustraziuns
- 02 | Prefaziun
- 03 | Introducziun
- 04 | Plan orizontal
- 06 | Surfatschas d'auzada
- 08 | Vista orizontala e tagl
- 10 | Midadas
- 12 | Conducts e vias
- 14 | Midadas dal terren
- 16 | Plan da situaziun e chau dal plan

Illustraziuns

- 01 | Plan orizontal cun chadainas da mesiras e tagl
- 02 | Mesiras dal radius
- 03 | Plan orizontal
- 04 | Axonometria
- 05 | Einteilung der Geschossflächen
- 06 | Wand
- 07 | Ansicht Neubau
- 08 | Tagl
- 09 | Tagl
- 10 | Tagl
- 11 | Vista orizontala
- 12 | Plan orizontal
- 13 | Plan da situaziun
- 14 | Tagl traversal da la via
- 15 | Tagl traversal dal foss da conducts
- 16 | Plan da situaziun
- 17 | Quer- und Längsschnitte
- 18 | Plan da situaziun
- 19 | Plan cun chau dal plan

Las illustraziuns mussadas èn vegnidas fatgas per chest mussavia.

Prefaziun

Als petents che vuessan dissegнар sezs lur project da construcziun

Sche Vus tegnaiss en maun quest manual, essas Vus pli probabel sco jau, in laic en dumondas dal disegнар da construcziun. Ils exempels sin las suandantas paginas èn vegnids dissegnads d'in profi. Els mussan, co ch'il cas ideal guarda ora. I tutga tar il Grischun che simplas dumondas pon er vegnir dissegnadas a maun, d'in betg profi. Gist per projects pli pitschens bastan plans simpels ch'er il laic po dissegнар.

In tschert standard è dentant er necessari tar las dumondas da construcziun las pli simpels – per tge:

| Ils plans per dumandar la permissiun da construcziun han la funcziun da preschentar in project uschia, ch'i po vegnir giuditgà, sche las prescripziuns legalas èn ademplidas. Ils vischins pertutgads – ch'èn per regla er laics – ston pudair eruir dals plans, co che Vus vulais construir. Sche quai n'è betg il cas u sch'ils plans èn

malchapibels, vegn violà il dretg dal vischin sin protecziun da sia proprietad.

| In ulteriur aspect: Quels che ston giuditgar ils plans, na disponan betg da las medemas enconuschientschas specificas sco il dissegnader dal plan. Gist per dumondas che vegnan tractadas dals uffizis chantunals, n'èn savens betg avant maun las enconuschientschas detagliadas da la situaziun locala.

Per quests motivs vala la regla:

| Pli grond ch'il project è, e pli detagliads e professiunals ch'ils plans ston esser.

Sch'i daventa cumplitgà, na poi betg vegnir desistì da l'agid dal profi. La construcziun d'ina chasa nova è bain senza dubi in cas per il profi – già pervia da la statica. Per la construcziun d'ina bargia vi d'ina acla percenter bastan er plans or d'agen maun – er senza l'agid da programs da disegнар spezial. Tge che Vus stuais observar en quest connex, vegnis Vus a savair a maun d'exempels en quest agid da disegнар.

Richard Atzmüller, manader dal UST

Introducziun

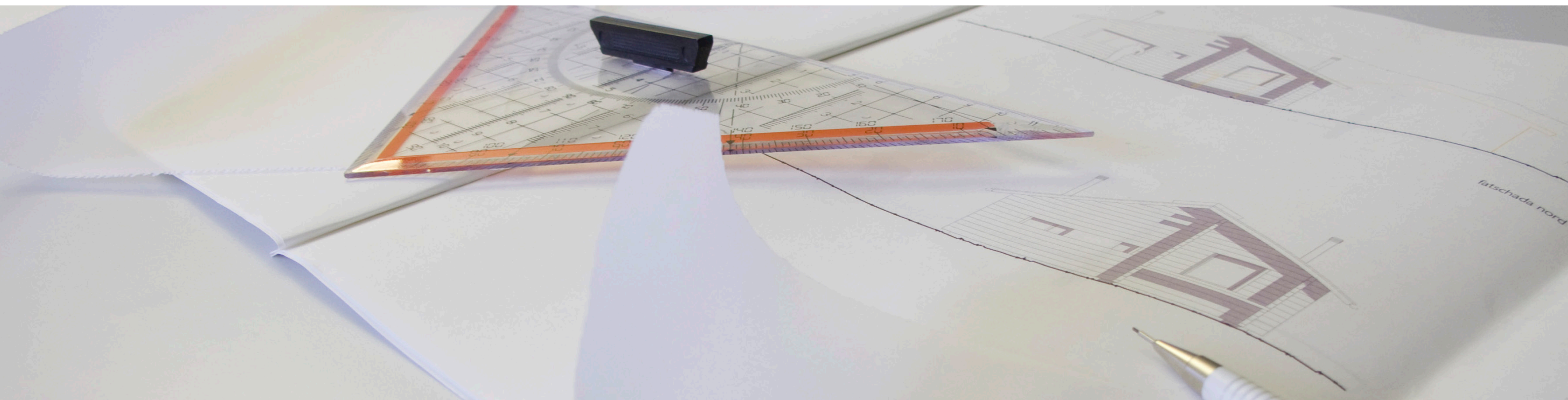
EEZ ed EOZ – enconuschais Vus questas abbreviaziuns? EEZ stat per edifizis e stabiliments entaifer la zona da construcziun; EOZ per tals ordaifer la zona da construcziun. Questa differenziaziun è impurtanta, già che quest manual sa referescha a dumondas EOZ. Bain valan bleras chaussas tant per EEZ sco er per EOZ. En tscherts puncts datti cleras differenzas, p.ex. tar las surfatschas d'auzada.

L'emprendissadi da dissegnader da construcziun* dura 4 onns. Vus vegnis pia a chapir, che las suandantas 14 paginas cuntegnan mo ils puncts ils pli impurtants. Percunter na spetgain nus betg da Vus il standard dals profis. Sch'igl avess tuttina da capitar che nus n'acceptain betg Voss plans da dumonda, malgrà che Vus essas As orientà tenor quest manual, è la raschun probablamain quella che Voss project divergescha da la media. I po esser ch'ils plans ston tuttina vegnir dissegnads d'ina persuna spezialisada.

La scala correcta dals plans è fitg impurtanta. Perquai ch'ils documents da dumonda ston vegnir inoltrads en plirs exemplars, vegnan ils plans savens copiads u er scannads. L'experientscha mussa ch'ils dissegns vegnan savens defurmads pervia da quai. Vus stuais perquai far atenziun che quai na capitia betg cun stampar, copiar u scannar. En quest lieu vegn permessa la remartga che las illustraziuns da quest manual n'èn betg adina preschentadas en la scala inditgada, quai per pudair leger u chapir meglier.

Quai ch'è medemamain necessari per ina dumonda EOZ cumpletta, ultra dals puncts menziunads qua, chattais Vus sin la pagina 2 dal formular EOZ principal. Plinavant cuntegnan las leschas communalas da construcziun ina glista da las actas che ston vegnir inoltradas. Perquai duessas Vus As infurmar uschè baud sco pussaivel tar l'uffizi da construcziun communal, tge documents che tutgan tar ina dumonda da construcziun.

* | Per facilitar la lectura èsi vegnì desistì da duvrar la furma feminina en questa brochura. La furma masculina duvrada en il text include natiralmain quella.

Plan orizzontal

Paraids | Per disegnar in plan orizzontal vegn per regla cumenzà cun las paraids. Quellas vegnan dissegnadas simplamain cun dus stritgs paral-lels. La distanza dals dus stritgs correspunda a la grossezza dal mir en la scala correspudenta. Sche la paraid ha en realitad ina grossezza da 30 cm, han ils dus stritgs a la scala 1:100 ina distanza da 3 mm sin il plan orizzontal; sche la scala è 1:50, daventa la distanza 6 mm.

Fanestras | Il plan orizzontal è la vista ch'ins avess, sch'ins faschess in tagl tras la chasa sin in'atezza da ca. 1,2 m, sch'ins allontanass alura la part sura e guardass da surengiu sin la chasa. Ultra da las paraids fissan er visiblas las fanestras tagliadas. Cuntrari a las portas guardass ins tar las fanestras sin las restanzas dal vaider e dal rom sco er sin la paraid sut la finestra. Perquai vegnan las lingias da la paraid tratgas tras tar las fanestras.

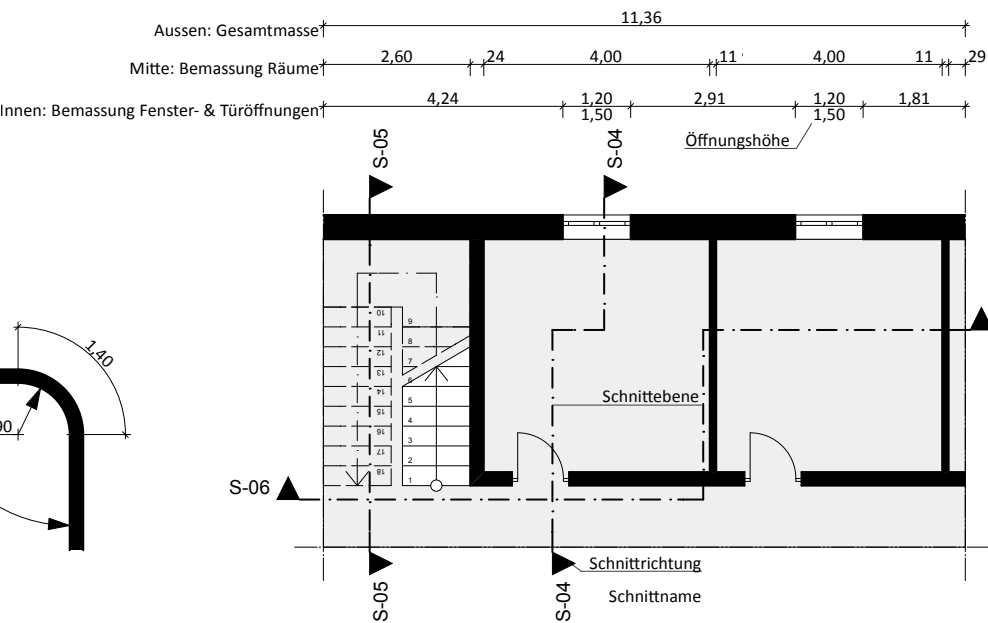
Portas | Las portas van per ordinari fin al palant-schieu. Sch'ins guardass pia da surengiu sin il tagl, na fiss visibel nagin mir. Correspudentamain vegn la porta dissegnada sin il plan orizzontal sco largia en il mir. Per pudair vesair en tge direcziun ch'ins avra la porta, vegn quai dissegnà cun ina lingia che mussa la porta che s'avra.

Mesiras | Er sch'il plan orizzontal vegn dissegnà en ina scala usitada (1:200, 1:100 u 1:50), vegnan inditgadas las mesiras da las singulas parts da l'edifizi. Per quest intent vegnan fatgas ordaifer il disegn uschenumnadas chadainas da mesiras. La chadaina da mesiras interiura mussa per ordinari las mesiras da las structuradas da la fatschada, pia las fanestras, las portas u las parts prespustadas e postspustadas da las paraids. La chadaina da mesiras exteriura infurmescha davart la lun-ghezza totala da l'edifizi. Betg d'emblidar èsi da disegnar la posiziun dals tagls verticals.

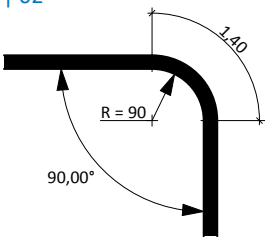
01 | Plan orizzontal cun chadainas da mesiras e tagl
02 | Mesiras dal radius

03 | Plan orizzontal
04 | Axonometria

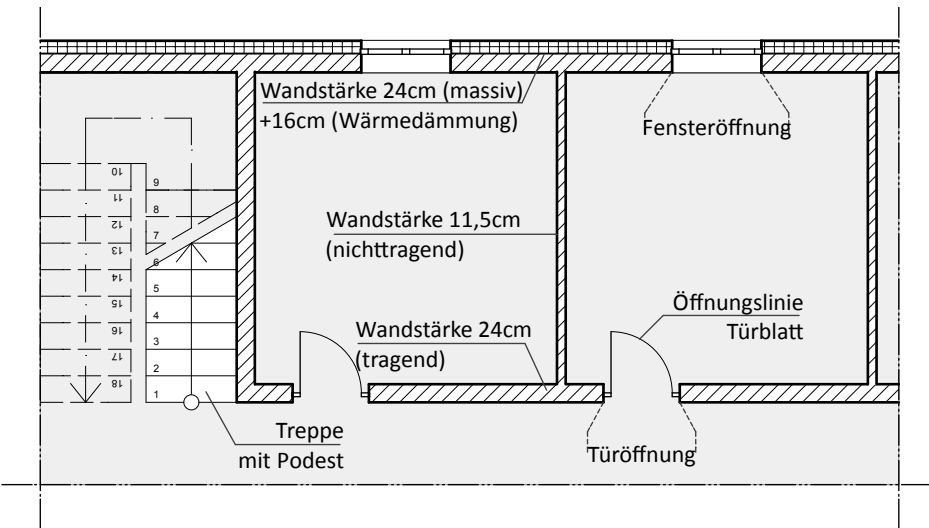
| 01

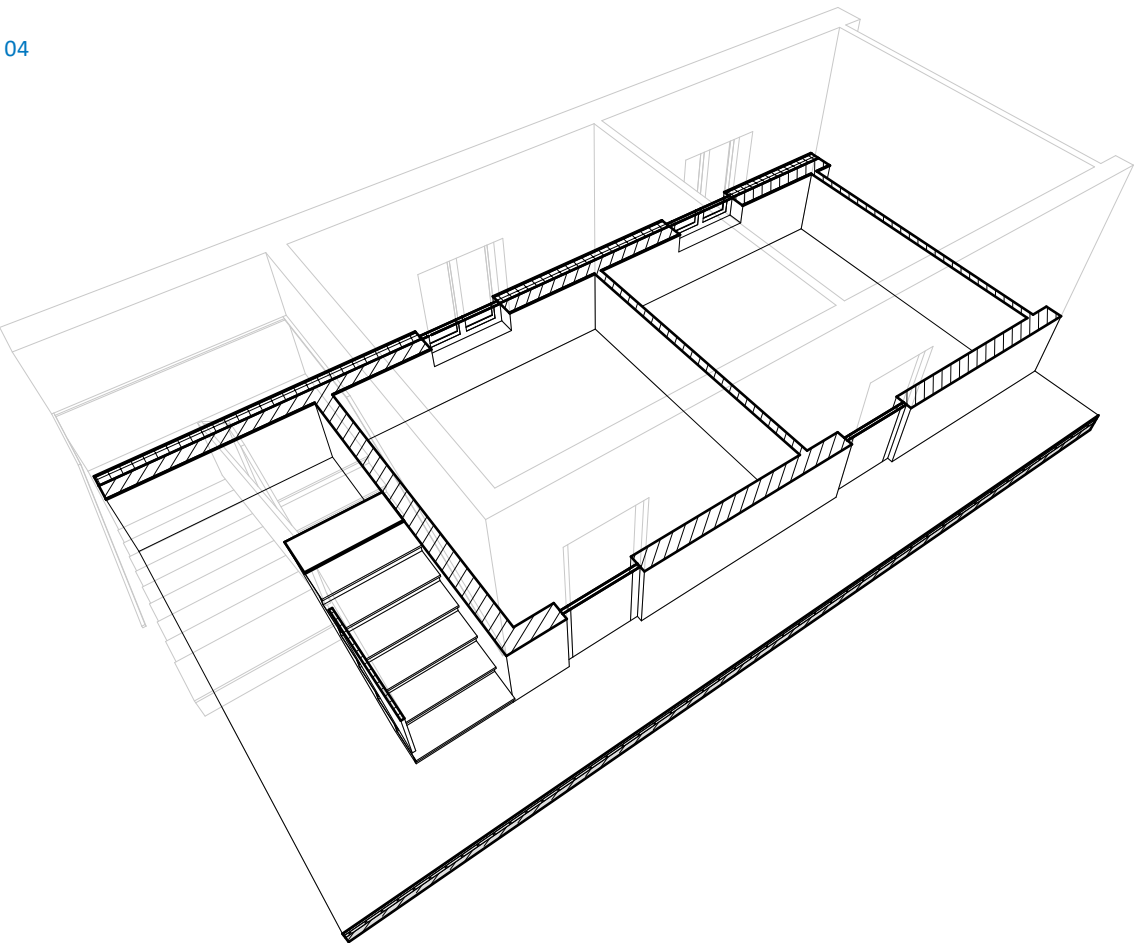
| 02

| 03

| 04

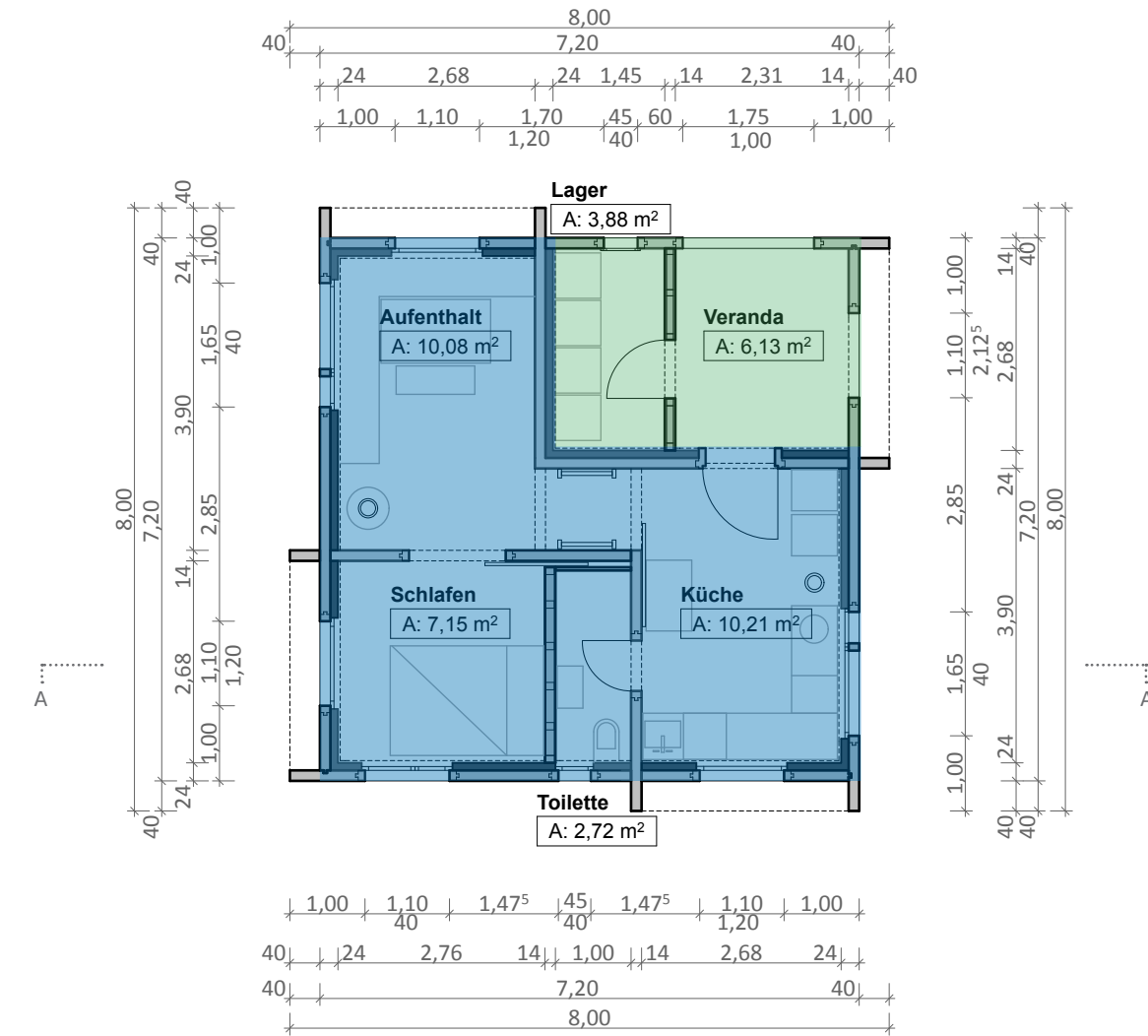

Surfatschas d'auzada

En cas d'edifizis ordaifer la zona da construcziun ston vegnir fatgas indicaziuns exactas davart las surfatschas d'auzada e cunzunt davart las differentas utilisaziuns. Quai perquai che las surfatschas èn divididas en surfatschas d'auzada bruttas (SAB) e surfatschas accessoricas bruttas (SACB). La tualetta, la cuschina e la chombra da dormir vegnan p.ex. attribuidas a la SAB; tschalers u balcuns percunter a la SACB. Qua èsi impurtant ch'i sa tracta da surfatschas bruttas: ils mirs exteriurs vegnan quintads vitiers fin ad ina grossezza da 30 cm.

La differenziaziun tranter SAB ed SACB na dependa dentant betg mo da l'utilisaziun efectiva. Consideradas vegnan er las utilisaziuns pussaivlas sin fundament da la moda da construcziun. Sch'ina stanza ch'è designada sco local accessoric ha per exempel grondas fanestras ed è er isolada cumplettaimain, po quella vegnir endrizzada correspudentamain e duvrada facilmain sco stiva. Perquai vegnan talas stanzas er attribuidas a la SAB – independentamain da lur designaziun sin il plan.

5.1

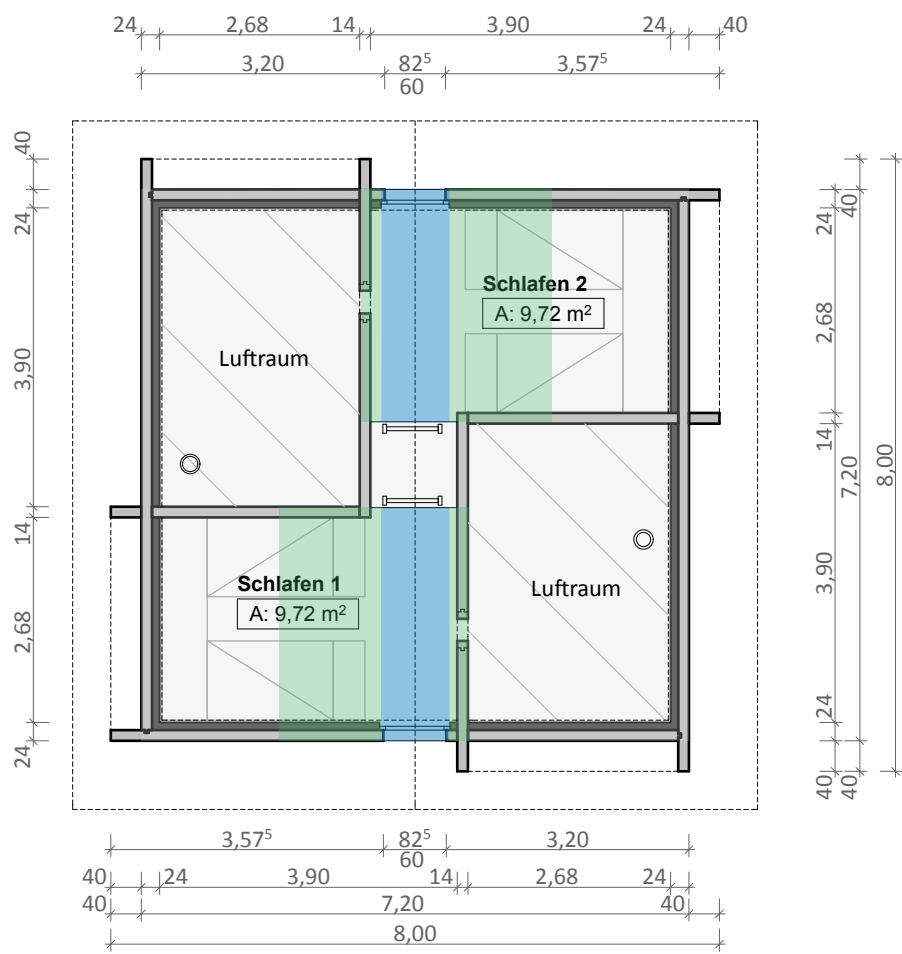

Ultra da quai ston ins far attenziun che stgalas vegnan dissegnadas dublamain sin il plan horizontal: La stgala che vegn dissegnada en il plaunterren è la medema sco quella en l'emprim plaun sura – l'avertura da la stgala sto pia vegnir deducida ina giada.

Per pudair giuditgar quests puncts, èsi necessari d'aggiuntar ils plans orizzontals correspundents a la dumonda EOZ. Cunquai che la grossezza da la paraid vegn quintada vitiers, na basti betg da

dissegnar la paraid cun in simpel stritg (nun ch'i sa tractia d'ina paraid da palpìri). Er ston esser pussaivel da pudair differenziar tranter ina fanestra ed ina porta.

5.2

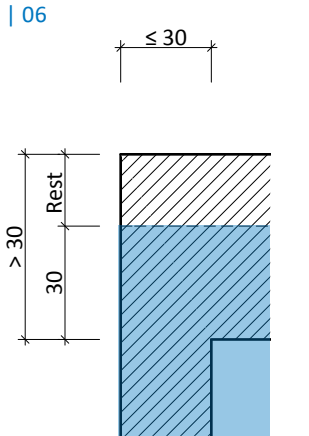

05 | Divisiun da las surfatschas d'auzada tenor surfatschas d'auzada bruttas (SAB) e surfatschas accessoricas bruttas (SACB). Las surfatschas betg attribuidas n'èn betg coloradas (scala 1:100)

5.1 | Plaunterren
5.2 | Plaun sut il tetg cun avertura d'access per ina stgala amez

surfatscha d'auzada brutta (SAB); autezza interiura dal local > 1,6 m
surfatscha accessorica brutta (SACB); autezza interiura dal local > 1,0 m

06 | Ils mirs vegnan attribuids a la surfatscha d'abitar brutta fin a 0,3 m (scala 1:20)

Vista orizzontala e tagli

Vista orizzontala | La vista orizzontala mussa la fatschada da l'edifizi cun las fanestras e las portas. Sco tar las paraids sin il plan orizonta, ston ins resguardar ch'il tetg ha ina tscherta grossezza. Perquai sto la grossezza vegnir preschentada tenor la scala.

En cas da la vista orizontala basta ina mesira simpla cun cotas d'autezza. Per chapir meglier il plan pon ils palantschieus intermediars e las paraids internas che fissan atgnamain invisiblas, vegnir inditgadas cun lingias interruttas.

Tagl | Il tagli è per uschè dir la terza dimensiun dals plans per dumandar la permissiun da construcziun. Per chapir en moda correcta in project da construcziun è el indispensabel. Bain poi en singuls cas vegnir desistì d'inoltrar in tagli cun la dumonda da construcziun, en cas da midadas vi d'edifizis da plirs plauns è el dentant stringentamain necessari. La surfatscha d'auzada imputabla dependa numnadamain da l'autezza interiura d'in local. Sch'il local ha in'autezza da main che 1,60 m, sto el – independentamain da la concepziun –

vegnir resguardà sco surfatscha accessoric. Sch'il local ha in'autezza interiura da main che 1 m, na vegn el betg quintà vitiers.

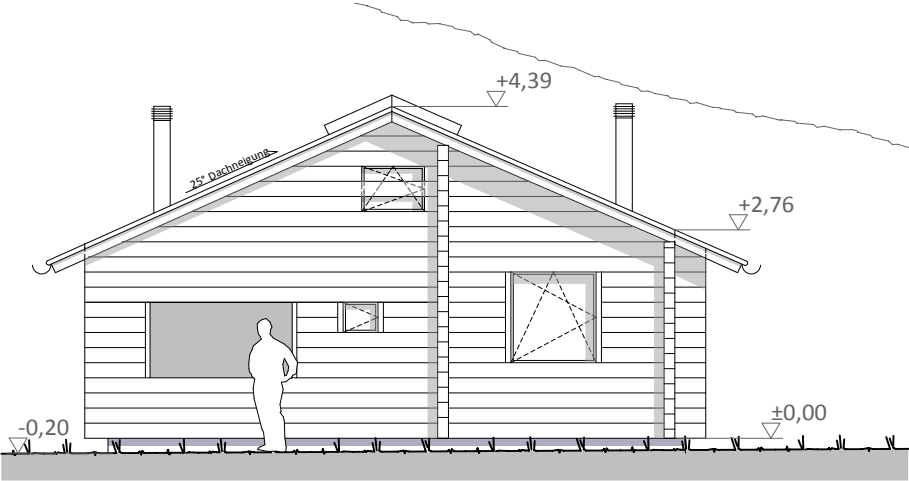
En emprima lingia serva il tagli dentant al disegnader per controllar la planisaziun. Uschia mussa il tagli p.ex., quant profund e quant aut ch'in stgalim d'ina stgala sto esser e pia tge surfatscha che quella dovra.

Il tagli vegn preschentà analogamain al plan orizonta. Igl è impurtant da schraffar las surfatschas

da tagli. Uschiglio na ves ins strusch, sch'in local ha per exempel dus plauns. Sco tar la vista orizontala bastan simplas cotas d'autezza sco mesiras. La cota nulla sto dentant vegnir inditgada uschia, che l'uffizi da construcziun po controllar facilmain las autezzas dal project (p.ex. meters sur mar, punct fix en la vischinanza).

Entaifer las zonas da construcziun ston las autezzas (p.ex. autezza totala u autezza da la fatschada) vegnir inditgadas sco quai che la moda da mesirar da la lescha da construcziun pretenda.

| 07

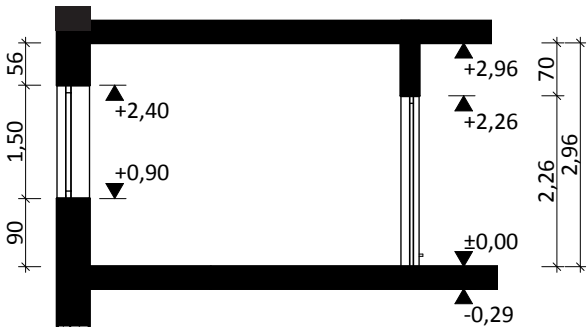
07 | Vista orizontala da la fatschada nord, scala 1:100

08 | Tagl A-A tras in local cun fanestra (a sanestra) e cun porta stuschabla (a dretga)

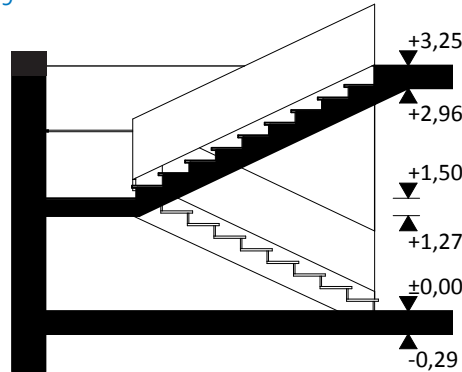
09 | Tagl tras ina stgala cun podest

10 | Tagl tras in edifizì, scala 1:100
autezza interiura dal local > 1,6 m = SAB
autezza interiura dal local > 1 m = SAcB

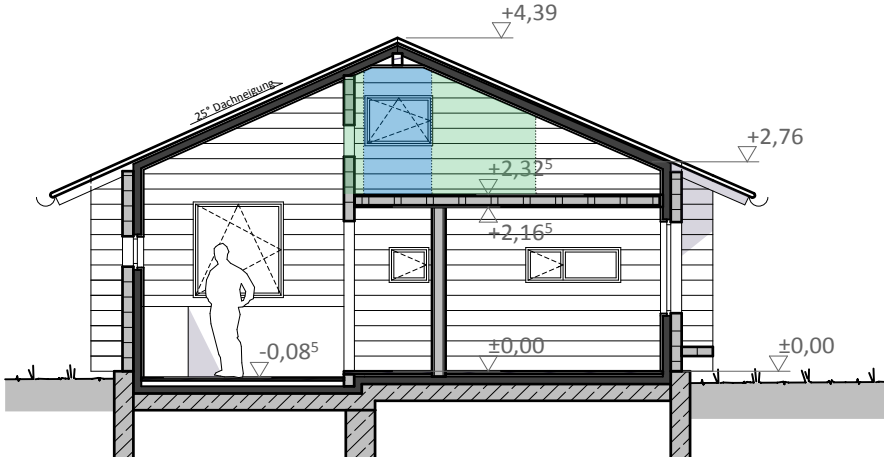
| 08

| 09

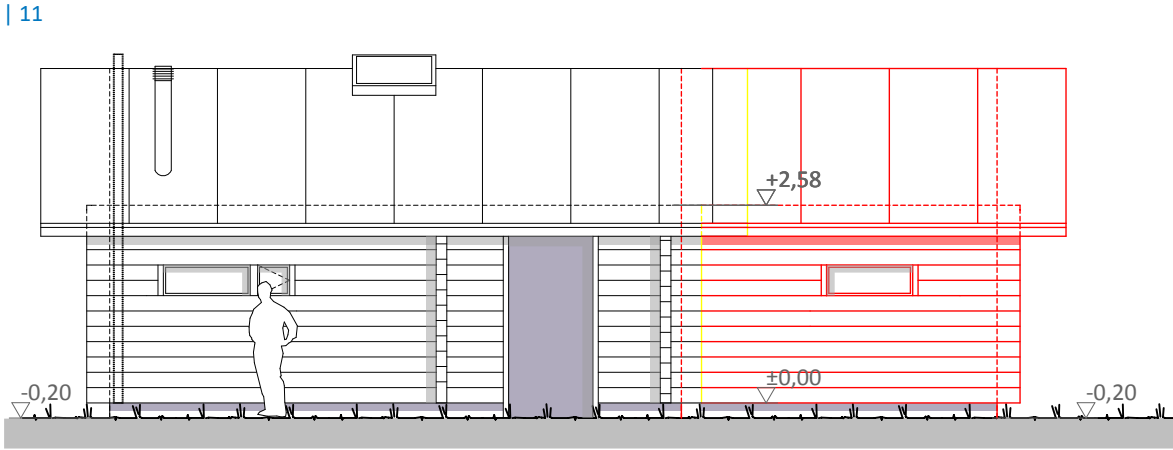

| 10

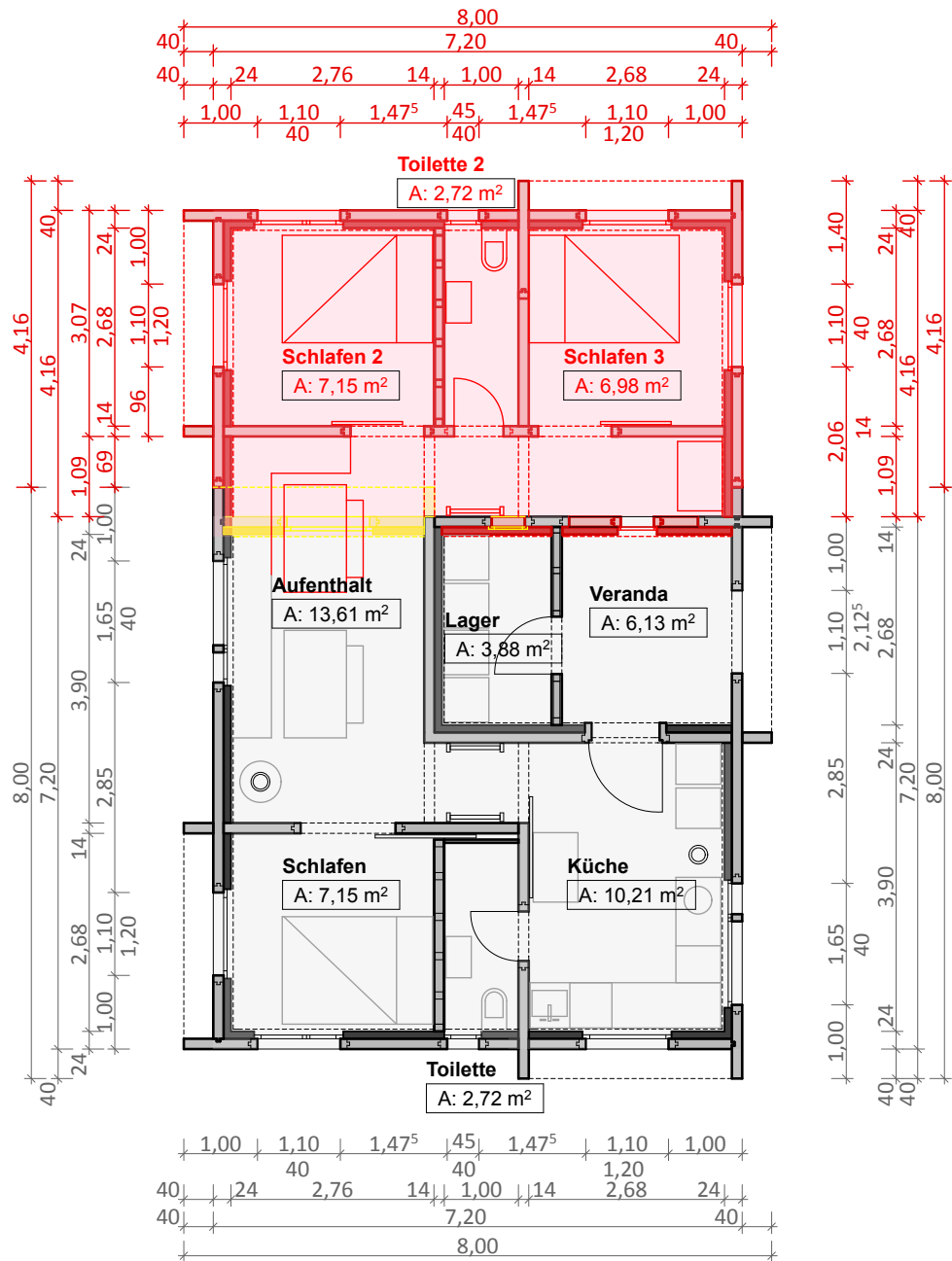
Las parts da l'edifizi che vegnan disfatgas u midadas, ston vegnir coloradas en mellen. Las parts da l'edifizi ch'èn novas vegnan preschentadas en cotschen. En cas da midadas pli pitschnas, sco en l'exempel qua sutvart, pon las parts disfatgas e las parts novas vegnir preschentadas en in plan. Sche las parts disfatgas e las parts novas sa cuvran u sch'i vegnan fatgas midadas pli voluminu-sas, ston vegnir dissegnaeds dus plans separads – in plan dal stadi actual ed in plan dal project.

11 | Vista orizzontala da la fatschada ost: parts novas da l'edifizi cotschen, parts betg midadas nair, con-turas oriundas da l'edifizi (parts disfatgas) mellen, scala 1:100

12 | Plan orizzontal: engrondiment cotschen, disfatga mellen e stadi actual nair. Las indicaziuns da la surfatscha correspundan a las surfatschas nettas (mesiras interiuras), scala 1:100

12

Vias | En cas da vias d'access e da vias da cultivaziun ston vegnir agiuntads als documents da dumonda – ultra dal plan da situaziun – en mintga cas tagls transversals. Quels ston cuntegnair infurmaziuns davart la structura da la via (p.ex. giatreras da crappa u simpla via champestra).

Conducts | Per foss da conducts dovri ultra d'in plan da situaziun, che mussa il curs dal conduct, er stringentamain in tagl transversal. Mo uschia èsi cler, quant profund ch'il foss duai esser e pia quant gronda che l'intervenziun en la natira è.

| 13

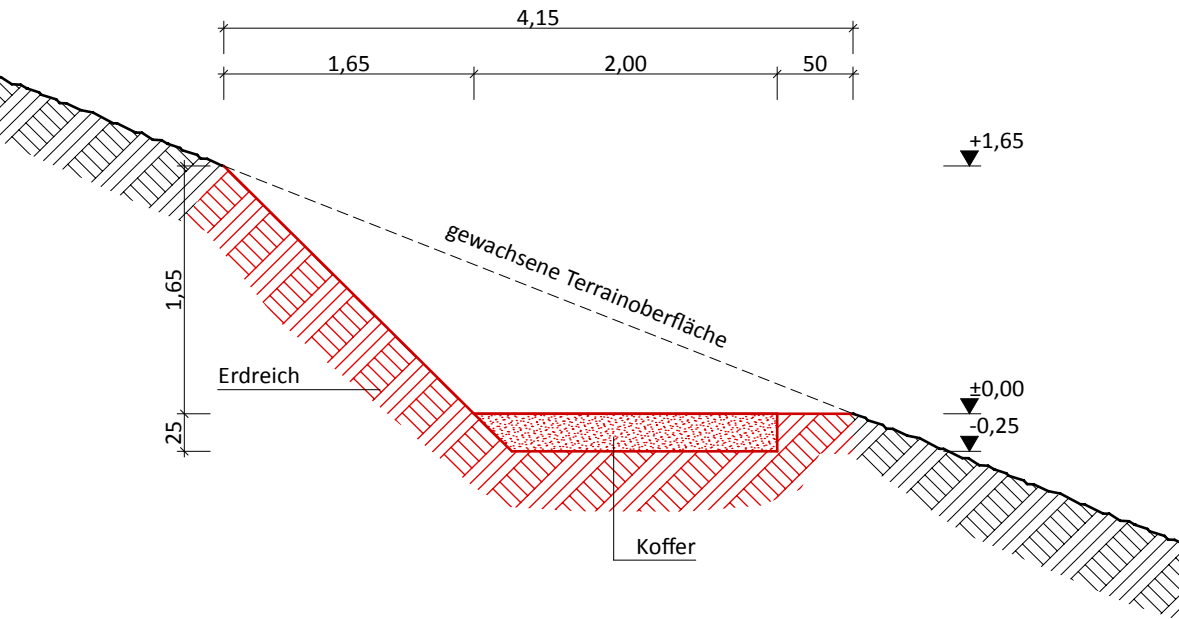

13 | Plan da situaziun (extract dal register funsil) cun in compass, scala 1:250

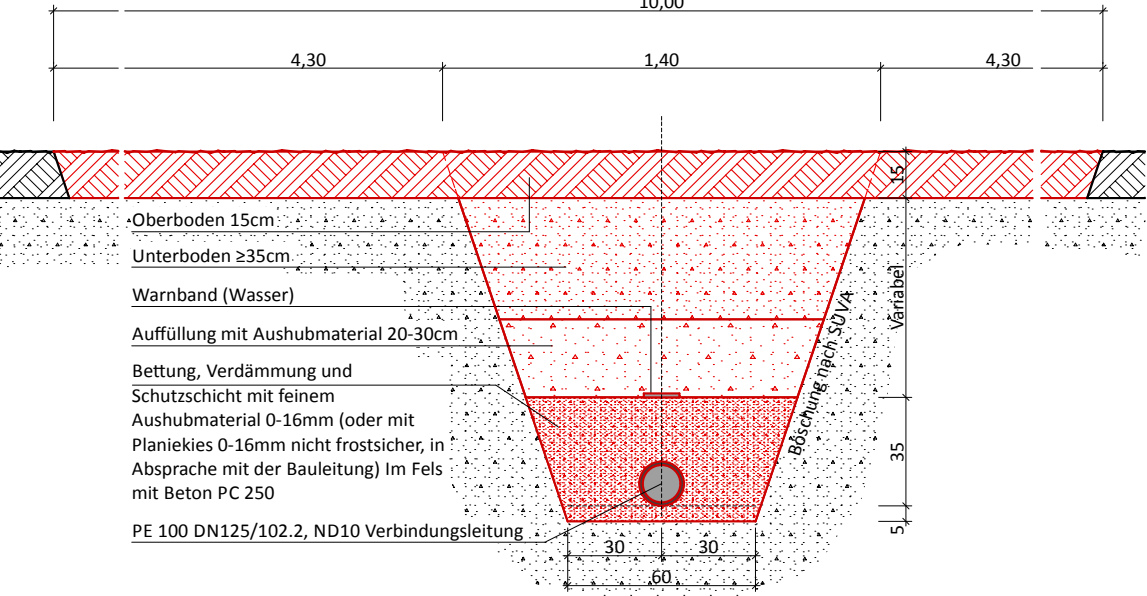
14 | Tagl transversal da la via cun indicaziuns davart il material utilisà, scala 1:50

15 | Tagl transversal dal foss da conducts, scala 1:25

| 14

| 15

Midadas dal terren

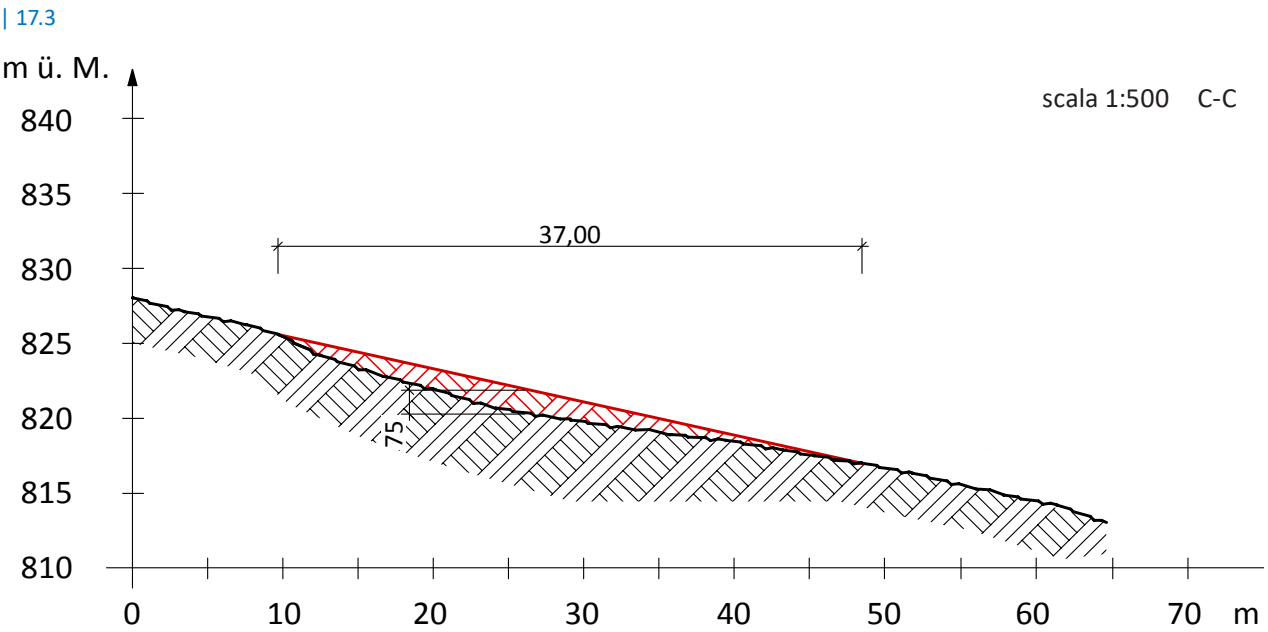
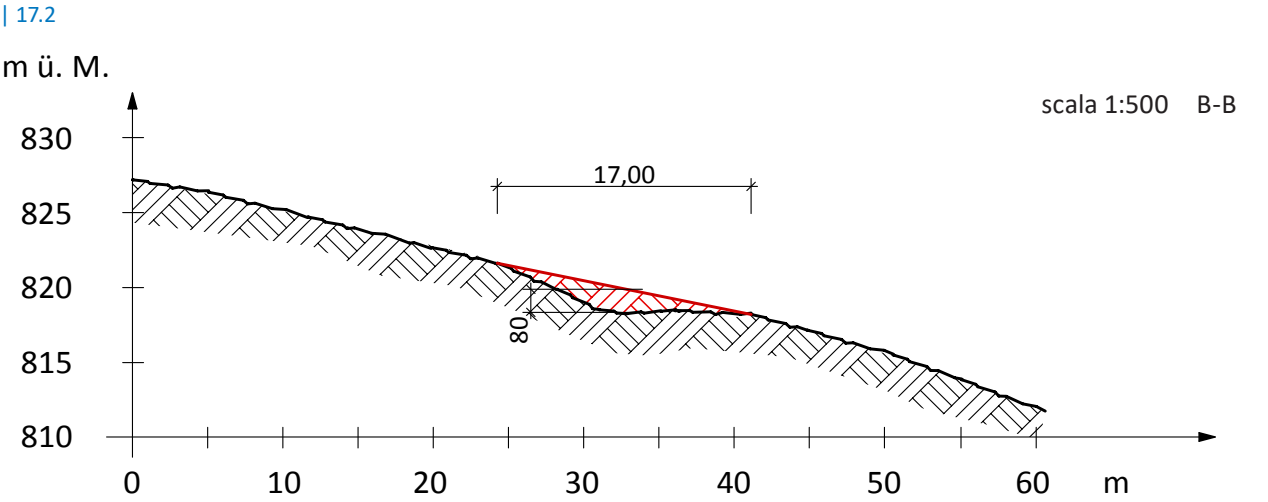
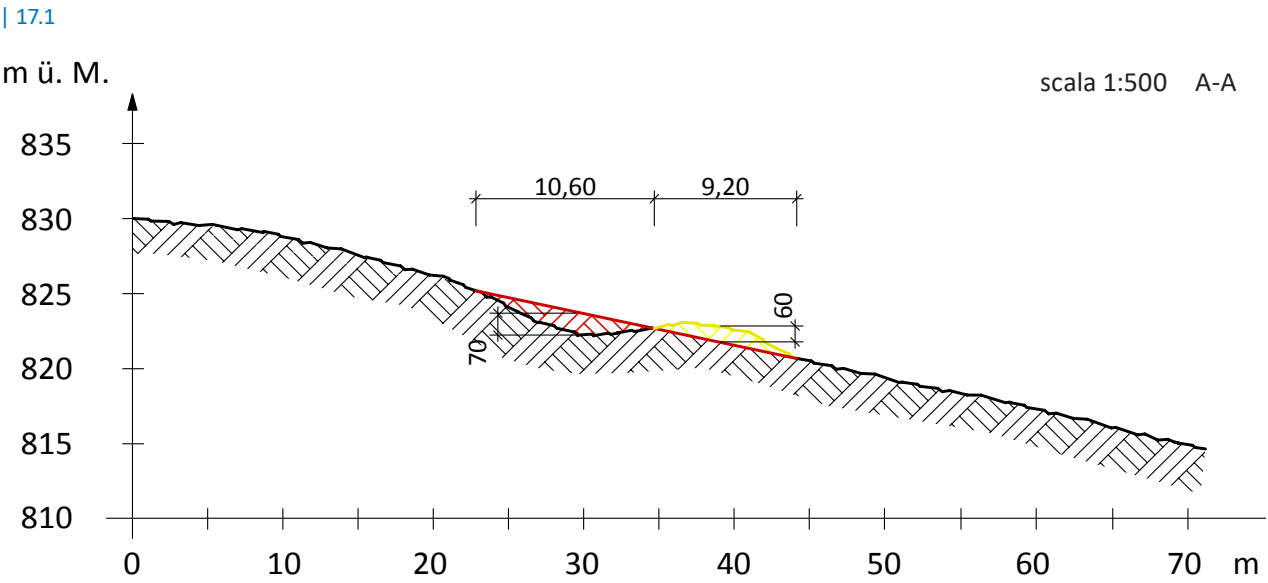
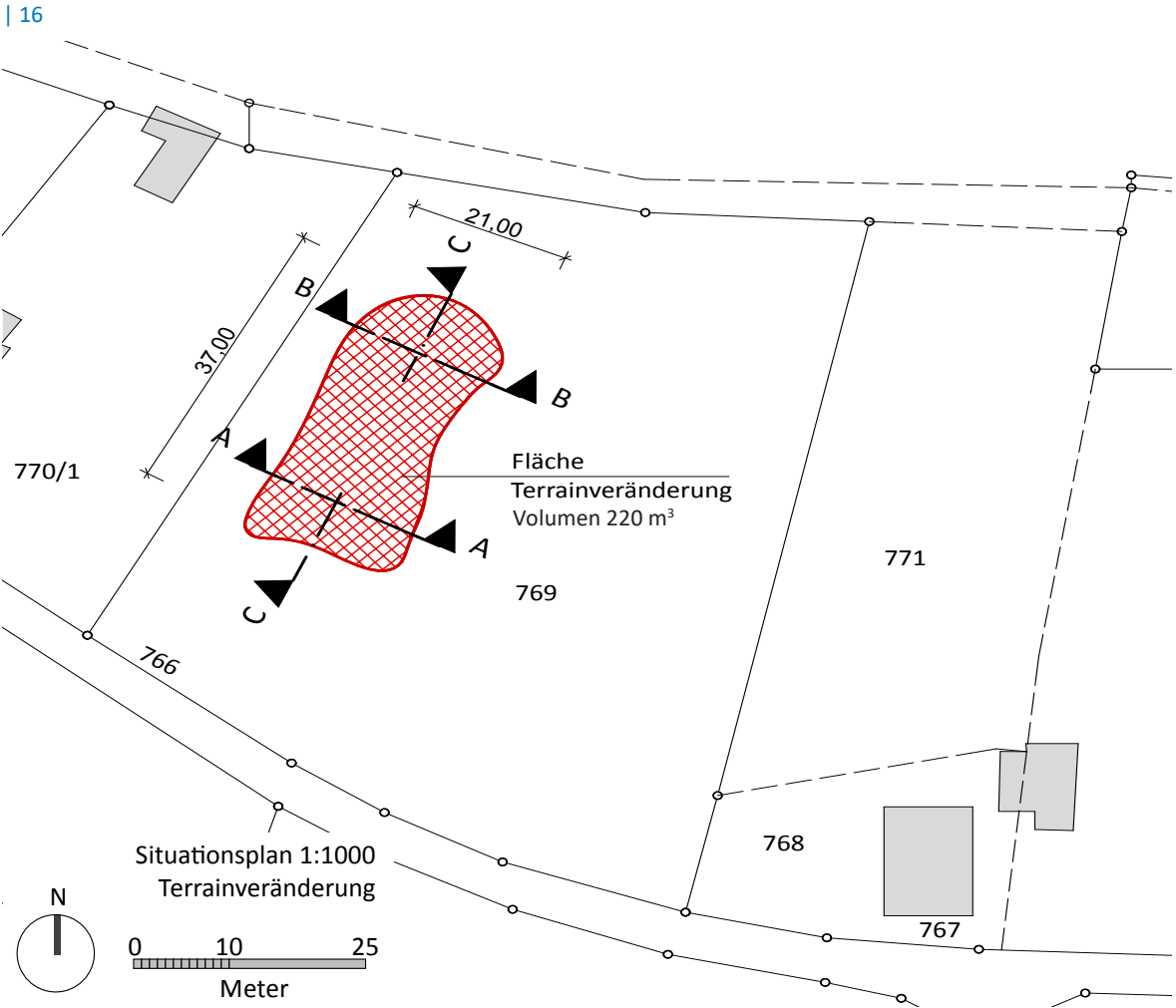
Gist en cas da midadas dal terren èsi impurtant da vesair exactamain, quant gronda che la surfatscha pertutgada è, e quant profund/aut ch'il material sto vegnir stgavà u emplenì. Uschia èsi pussaivel da giuditgar, sche l'autezza admisibla vegn observada e sche la cuntrada cun sias structurass topograficas localas vegn mantegnida. Perquai dovri tar midadas dal terren ultra da tagls longitudinals e transversals in plan da situaziun che mussa la posiziun exacta e la dimensiun da l'adattaziun dal terren. En cas da projects pli pitschens po bastar in dissegn net da rispli.

Sch'il volumen surpassa 200 m³, sto vegnir inoltrà – ultra dals documents da dumonda usitads – il formular d'annunzia per midadas dal terren da l'uffizi per la natira e l'ambient (www.anu.gr.ch).

En blers cas vegnan er pretendidas in'expertisa geologica ed ina cartaziun da la vegetaziun. Quellas vegnan savens fatgas d'in accompagnament ecologic da construcziun (AEC) cun enconuschientschas dal terren. En la gronda part da las permissiuns vegn la consultaziun d'in AEC disponida sco cundiziun.

16 | Sin il plan da situaziun vegn la surfatscha pertutgada da la midada dal terren colurada en cotschen. Ultra da quai vegnan inditgadas las mesiras da l'extensiuon maximala e la posiziun dals tagls.

17 | Profils:
17.1 | Tagl transversal A-A cun las mesiras da las autezzas maximalas. Las emplenidas vegnan coluradas en cotschen, ils stgavaments en mellen.
17.2 | Tagl transversal B-B
17.3 | Tagl longitudinal C-C

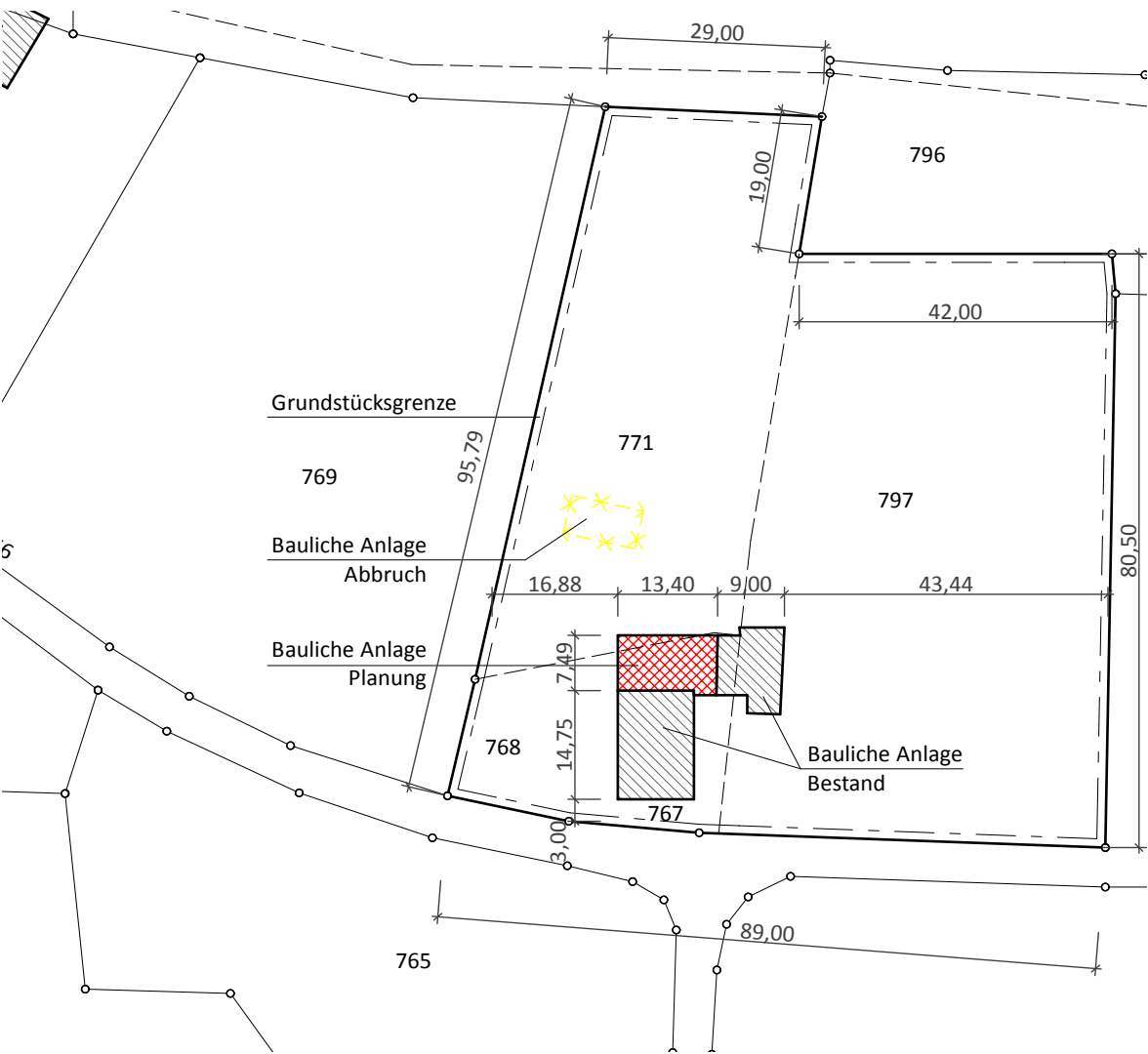
Plan da situaziun e chau dal plan

Plan da situaziun | Betg mo per conducts e per vias, mabain per mintga dumonda da construcziun (er per construcziuns annexas) sto vegnir agiuntà in plan da situaziun. Quel è impurtant per survegnir ina survista, nua ch'i duai vegnir fatg tge. Ultra da quai sto eventualmain vegnir mussà cun quest plan, che las distanzas dal cunfin vegnan observadas.

Chau dal plan | Ultra dal plan sco tal è er impurtant l'uschenumnà chau dal plan tar ils plans per dumandar la permissiun da construcziun. Quai è il titel dal plan. Savens èsi necessari en la proce-

dura da permissiun da far midadas vi dal project e pia er da midar ils plans. Per evitar malchapientschas, sto mintga plan vegnir designà cun in **titel** precis. Ultra da quai sto vegnir inditgada sin mintga plan la **data**. Uschia pon ils plans revedids vegnir distinguids pli tard. Plinavant sto mintga plan cuntegnair l'indicaziun davart la **scala**. Ils plans da situaziun ed ils plans orizzontals ston s'orientar vers nord. Tuttina sto mintga plan cuntegnair in **cumpass**. Er na dastga betg mancar la **suttascripziun** dal patrun da construcziun. Sch'ils plans èn cumplitgads, dovri eventualmain explicaziuns auxiliaras en furma d'ina **legenda**.

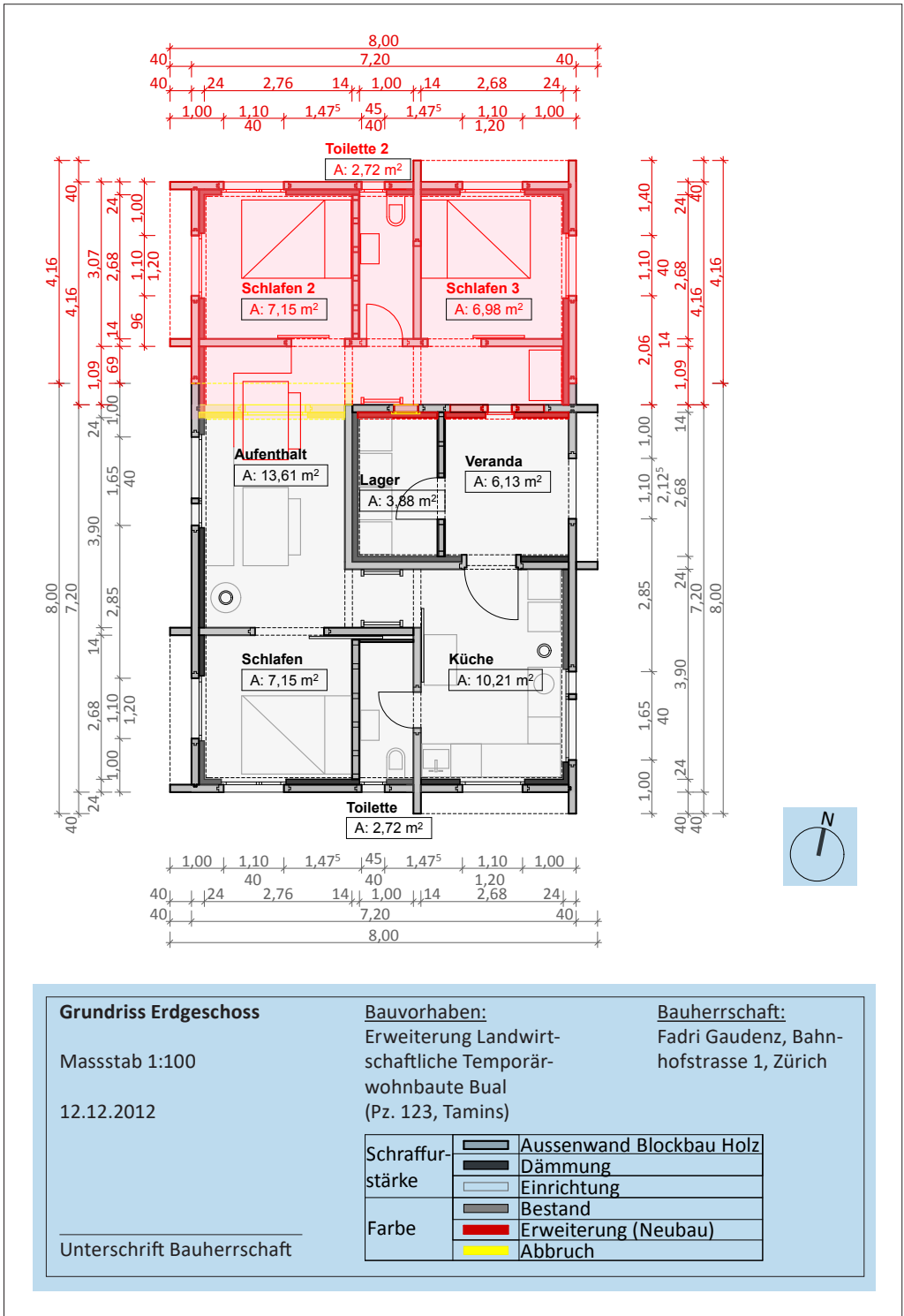
| 18

18 | Plan da situaziun

19 | Plan cun chau dal plan, legenda e cumpass (cun fund blau)

| 19

PP
7001 Cuira

